

КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

**Ананійчук Ю.В., здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої
освіти спеціальність 051 «Економіка»**

Миколаївський національний аграрний університет

Глобалізаційні процеси здійснили вплив на усі сфери й галузі діяльності. Одним із суттєвих наслідків глобалізації є зростання кількості транснаціональних компаній (далі за текстом – ТНК). Глобалізаційні процеси, впливаючи на усі сфери суспільної діяльності, не тільки зумовлюють появу нових форм і напрямів системи міжнародних політичних і економічних відносин, але і вимагають від держав створення такої системи національної безпеки, функціонування якої дозволить забезпечити конкурентоспроможність національної економіки [1].

Саме ТНК контролюють близько 4/5 усіх наявних у світі патентів, ліцензій і ноу-хау та 2/3 світової торгівлі, 40% цієї торгівлі здійснюється всередині ТНК, тобто вона відбувається не за ринковими цінами, а за так званими трансфертними цінами, які формуються не під тиском ринку, а завдяки довгостроковій політиці материнської корпорації. На ТНК припадає близько половини світового промислового виробництва. Зазначимо, що на

підприємствах ТНК працює приблизно 10% усіх зайнятих у несільськогосподарському виробництві (із них майже 60% працюють у материнських компаніях, 40% – у дочірніх підрозділах) [2].

За даними рейтингу Fortune Global 500 (2019) до переліку найбільших компаній світу, які визначаються на основі щорічного доходу, належать американські та китайські корпорації (рис.1). Сукупний дохід 500 найбільших компаній світу складає 32,7 трлн. дол., а загальний прибуток збільшився до 2,15 трлн. дол. Підприємства розташовані в 34 країнах, в яких працює понад 69 мільйонів осіб [3].

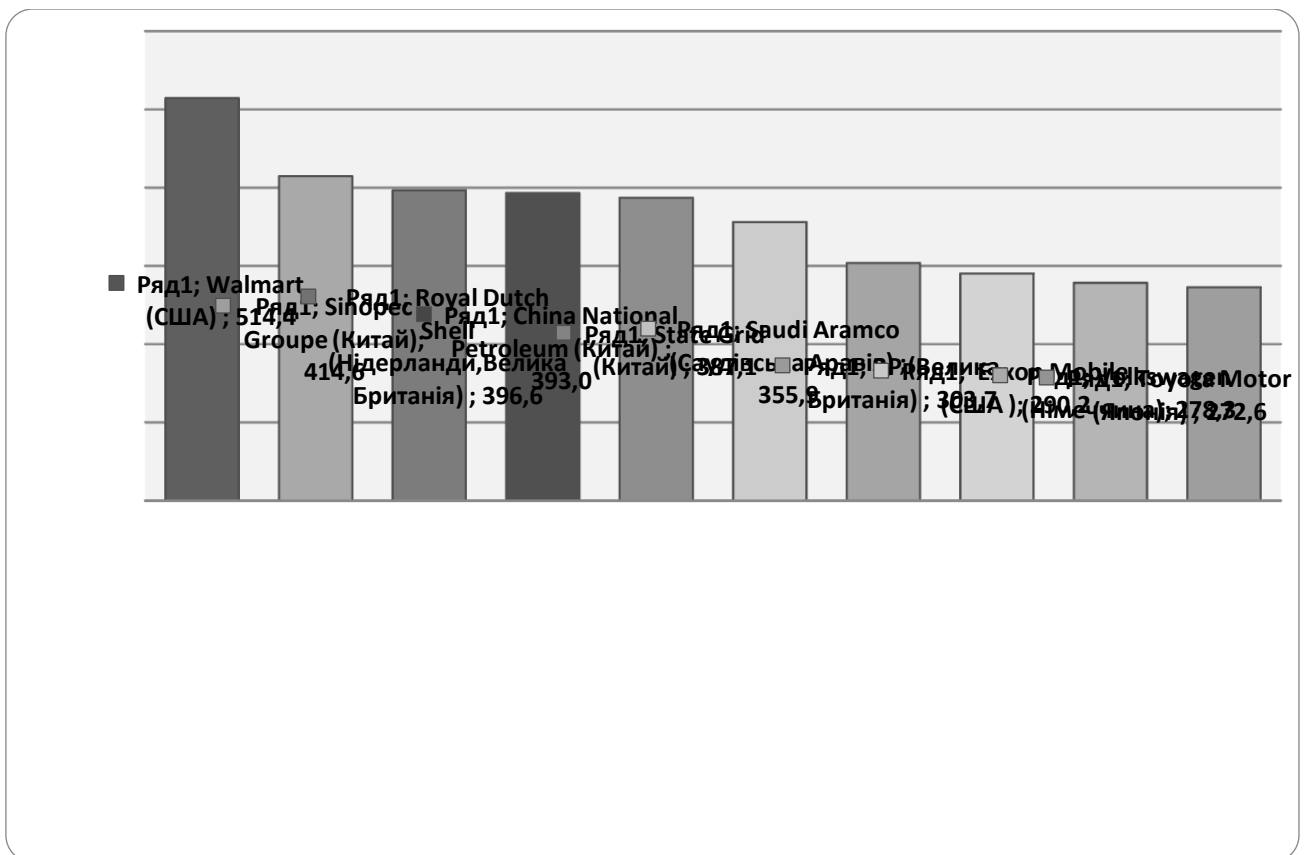

Рисунок 1 — Рейтинг найбільших компаній світу за рівнем доходу у 2019 році, млрд. дол.

Джерело: узагальнено автором з використанням [3]

Активність ТНК та приплив прямих іноземних інвестицій в Україну значно поступається іншим країнам Східної Європи. Але Україна лишається привабливою для діяльності ТНК. Так, глобальними компаніями, привабливими визначено такі сектори економіки регіонів України [4]: виробництво тютюнових виробів, переробка олійних та зернових культур,

переробка молока, виробництво кондитерських виробів (шоколаду) та концентрованих харчових продуктів, виробництво різних товарів тощо. В умовах глобалізації саме транснаціональні корпорації стали основними суб'єктами міжнародної конкуренції, перетворилися у найбільші багатогалузеві комплекси, які здійснюють конкурентну боротьбу одночасно на багатьох галузевих товарних ринках, мають можливості маневрування через суттєвий контроль над патентами, ліцензіями і ноу-хау, світовою торгівлею.

Отже, конкурентні переваги транснаціональних компаній полягають у здатності концентрувати значні виробничі потужності через ряд особливостей, можливості реалізовувати інноваційні проекти та доступі до національних ринків, та впливають на системи міжнародних економічних відносин, умови здійснення конкретних форм співробітництва та підприємницької діяльності в національному та глобальному масштабах.

Список використаних джерел

1. Вишневська О.М., Зуб О.М. Глобалізаційні процеси і транснаціоналізація економіки держави. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2014. № 2. С. 39-42. URL: <http://global-national.in.ua/archive/2-2014/08.pdf> (дата звернення : 10.05.2020).
2. Кривовязюк І. В. Сучасне трактування та динамізм розвитку сектору транснаціональних корпорацій світу. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 16. С. 74-78. URL: <http://global-national.in.ua/archive/2-2014/08.pdf> (дата звернення : 10.05.2020).
3. Fortune Global 500 (2019) URL: <https://fortune.com/global500/> (дата звернення : 10.05.2020)
4. Чумак Н.В. Проблемні аспекти діяльності транснаціональних корпорацій в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 9. С. 719–723.